

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania A. spółki jawnej w B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
z udziałem zainteresowanych: M. M. , A.G. o ustalenie obowiązku ubezpieczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 maja 2015 r.,
skargi kasacyjnej A. spółki jawnej w B. od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Białymstoku
z dnia 8 lipca 2014 r., sygn. akt III AUa 63/14,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od odwołującej się spółki na rzecz organu rentowego kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 8 lipca 2014 r. oddalił apelację wniesioną przez A. spółkę jawną w B. od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 12 listopada 2013 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 22 marca 2013 r., którą organ rentowy stwierdził, iż A. sp. j. w B. za okres wskazany w decyzji jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z

tytułu umowy zlecenia zawartej między M. M. i Agencją Handlową, której właścicielem jest A. G. , a wykonywanej na rzecz własnego pracodawcy, tj. A. sp. j. (pkt I) oraz że podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za M. M. jako pracownika w miesiącach, w których osiągnął przychód z tytułu zawartej umowy zlecenia określa załącznik stanowiący integralną część decyzji (pkt II).

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku odwołująca się Spółka zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w całości, zarzucając temu wyrokowi naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 4 ust. 2 lit. a, art. 17 ust. 1, art. 18 ust. 1, art. 18 ust. 1a tej ustawy oraz w związku z art. 3, art. 22 i art. 29; 2) art. 18 ust. 1 w związku z art. 18 ust. 1a, art. 4 pkt 9 oraz art. 21 ustawy systemowej w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe; 3) art. 17 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 2 lit. a w związku z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej; 4) art. 17 ust. 1 w związku z art. 17 ust. 2 tej ustawy; 5) art. 78, 80, 84, 87, art. 871 k.p.; 6) art. 85 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, które sformułowała w postaci następujących pytań: 1) czy wyinterpretowanie pojęcia płatnika możliwe jest na podstawie regulacji prawnej (art. 8 ust. 2a ustawy systemowej), która w ogóle nie odnosi się do pojęcia płatnika, z pominięciem zasad techniki prawodawczej? 2) czy płatnikiem w rozumieniu ustawy systemowej (art. 4 pkt 2 lit. 2 i art. 18 ust. 1a) może być podmiot, który z uwagi na brak wężła obligacyjnego nie ma obowiązku wypłaty wynagrodzenia, o którym mowa w art. 22 k.p., przy przyjęciu, że określenie pracodawcy na gruncie ustawy systemowej należy pojmować w znaczeniu, jakie nadaje mu art. 3 k.p. oraz czy wystarczającą cechą autoryzującą stronę podmiotową stosunku pracy jest świadczenie pracy na rzecz danego podmiotu, z pominięciem istnienia zasadniczego obowiązku tego podmiotu (pracodawcy) jakim jest wypłata wynagrodzenia i woli stron co do warunków

wykonywania danych świadczeń uzewnętrzniionych w treści umowy o pracę (art. 29 k.p.)? 3) czy pojęcie płatnika składek na gruncie ustawy systemowej może być interpretowane z pominięciem definicji przychodu, która to kwalifikuje przychód - jako przychód w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1996 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, tj. fizycznie przez niego wypłacony (§ 1 powołanego wyżej rozporządzenia, art. 4 pkt 2a, art. 18 ust. 1, art. 18 ust. 1a ustawy systemowej) oraz z pominięciem obowiązków płatnika, określonych w art. 17 ust. 1 i 2 ustawy systemowej? 4) czy zleceniodawca, który zawarł umowę zlecenia z pracownikiem swojego kontrahenta w warunkach art. 8 ust. 2a in fine ustawy systemowej, zwolniony jest z wszelkich zobowiązań płatnika wynikających z ustawy systemowej, w tym obowiązków zgłoszeniowych, rejestracyjnych i finansowych (opłacanie składek) w związku z przyjęciem, że płatnikiem składek (a zatem podmiotem, na którym ciążyą wymienione obowiązki) w sytuacji opisanej w art. 8 ust. 2a in fine ustawy systemowej jest pracodawca, z którym zleceniobiorca pozostaje w stosunku pracy? 5) czy pracodawca, wykonując nałożony na niego orzeczeniem sądowym obowiązek wynikający z przyjętej wykładni art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, nie narusza obowiązku wypłaty wynagrodzenia ustalonego w umowie o pracę (art. 78, 80, 84 k.p.), w przypadku gdy uwzględni wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia zawartej z podmiotem trzecim w podstawie wymiaru składek, a wysokość należnych składek, w części którą pokrywa ubezpieczony (pracownik), a zatem w części którą pracodawca może potrącić z wynagrodzenia pracownika (tak uchyłał Sąd Najwyższy z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09) spowoduje, że kwota netto wynagrodzenia (tzw. do wypłaty) będzie niższa niż ustalona w umowie o pracę z pracownikiem; czy składki z tytułu ubezpieczeń społecznych mogą być rozliczane w trybie potrącenia, z naruszeniem art. 87 i art. 87¹ k.p.?

Uzasadniając tak skonstruowany wniosek, skarżąca zaprezentowała równocześnie poglądy doktryny i własną argumentację kontestującą stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09 oraz w wyrokach tego Sądu z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, z dnia 13 lutego 2014 r., I UK 323/13 oraz z dnia 18 marca 2014 r., II UK 449/13.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada też zauważyć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażanym jednolicie w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać

określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Należy również podkreślić, iż nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), analogicznie jak nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka z 2003r., nr 13, poz. 5).

Sformułowane przez skarżącą zagadnienia prawne nie spełniają wymienionych wyżej kryteriów przede wszystkim z tej przyczyny, że sygnalizowane w nich problemy były wielokrotnie i jednolicie rozstrzygane przez Sąd Najwyższy, co jasno wynika już tylko z przywołanych przez skarżącą licznych judykatów (taki

sam pogląd został wyrażony również w kolejnych wyrokach Sądu Najwyższego, np. z dnia 6 lutego 2014 r., II UK 279/13; z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13; z dnia 6 maja 2014 r., II UK 442/13; z dnia 23 maja 2014 r., II UK 445/13; z dnia 4 czerwca 2014 r., II UK 447/13 oraz z dnia 4 czerwca 2014 r., II UK 482/13). Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że skarżąca w istocie kwestionuje przyjętą przez Sąd Najwyższy wykładnię przepisów odnoszących się do pojęcia pracodawcy i płatnika składek na gruncie uregulowań ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i zmierza do jej zmiany, prezentując w tym zakresie argumentację, podważającą - w jego ocenie - trafność dotychczasowej linii orzeczniczej tego Sądu. Taka okoliczność nie uzasadnia jednak przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w sytuacji, gdy wykładnia przepisów, na tle których konstruowane są przedstawione zagadnienia prawne, jest utrwalona w orzecznictwie Sądu Najwyższego i nie występują w tym zakresie jakiegokolwiek rozbieżności. Natomiast podnoszone przez skarżącego kwestie związane z obowiązkami spoczywającymi na płatniku składek oraz łączące się z wątpliwościami formułowanymi na tle powołanych przez niego przepisów Kodeksu pracy stanowią w istocie abstrakcyjny element argumentacji mającej uzasadniać zmianę stanowiska prezentowanego dotychczas w orzecznictwie Sądu Najwyższego odnośnie do interpretacji pojęcia pracodawcy i płatnika składek na gruncie przepisów ustawy systemowej, wykraczając nie tylko poza przedmiot sprawy, w której została wniesiona skarga kasacyjna, ale również poza stan faktyczny stanowiący podstawę zaskarżonego nią rozstrzygnięcia.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i § 11 ust. 2 w związku z § 12 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

